

MONITOREN VAN LEERLINGEN BIJ HEROPSTART SCHOLEN

ONDERWIJSTIJD MAXIMALISEREN EN EFFICIËNT EVALUEREN: GEMAKKELIJKER GEZEGD DAN GEDAAN?

De leerlingen komen met grote verschillen terug naar de klas. Gedifferentieerd onderwijzen is daarom meer dan ooit aan de orde.

De beginsituatie van de klasgroep en van elke leerling moet opnieuw in kaart worden gebracht, maar uitgebreid testen is nu niet aan de orde. Het monitoren van de leerlingen moet dus zo **effectief en efficiënt** mogelijk gebeuren.

Als leerkracht wil je antwoord op vragen als: Waar staat mijn klasgroep? Waar staat elke leerling? Wat is het effect van het afstandsleren? Wat gaat vlot? Waar haken ze af? Wat moet ik zeker herhalen? Wie moet ik gericht ondersteunen?

ENKELE HANDVATTEN EN VOORBEELDEN

JE KUNT EN HOEFT NIET ALLES TE MONITOREN.

Focus op de essentiële doelen

- Kijk naar de essentiële doelen die je in de aanlooplessen aan bod liet komen.
- Raadpleeg de selectie van doelen die jouw koepel aanbiedt.

Focus op de essentiële vakken, leergebieden of leerdomeinen

- Voor welke vakken of vakonderdelen, leergebieden en leerdomeinen is het noodzakelijk om een zicht te krijgen op waar de leerlingen staan? Voor welke vakken is deze info noodzakelijk om het verdere aanbod en het leerproces te bepalen?
- Overweeg om vakoverschrijdend te evalueren.
  - Lagere school: Bij een taak van wereldoriëntatie kun je bijvoorbeeld twee doelen voor WO en twee doelen voor schrijfvaardigheid evalueren.
  - In het secundair onderwijs kun je samenwerken met collega's en in één taak doelen van verschillende vakken evalueren. Als leerlingen bijvoorbeeld een recept voorstellen, kun je tegelijk vakdoelen en spreekdoelen evalueren.
- Probeer je keuzes af te stemmen met je collega's: de leerkracht die volgend schooljaar lesgeeft aan jouw leerlingen, je parallelcollega, je vakgroep ... Dat geeft jou steun en maakt de overgang naar volgend schooljaar vlotter.

KIES VOOR KORTE, SNELLE EVALUATIEVORMEN. ZO KRIJG JE ZICHT OP WAAR DE LEERLINGEN STAAN.

Gebruik een variatie aan formatieve evaluatiemomenten tijdens je lessen om de leertrajecten in te schatten en op te volgen.

- Start de les met een **korte klassikale instructie**. Herhaal op een actieve wijze de nieuwe leerstof uit de aanlooplessen. Stel tussendoor gerichte vragen om zicht te krijgen op waar de leerlingen staan. Zet daarna volop in op differentiatie: herhaal de basisinstructies voor zij die het nodig hebben en breid uit voor de anderen. Zie ook *Differentiatietips voor leerkrachten bij de heropstart van de scholen* op de [OCB-website](#) of [Klascement](#).
- Geef een korte starttest bij de aanvang van de les. Je activeert de voorkennis en krijgt zicht op waar je leerlingen staan.
- Sluit de les af met een korte evaluatie.
  - Geef je leerlingen een exit-ticket: Wat heb ik geleerd deze les? Welke vragen heb ik nog? Wat vond ik interessant?
  - Laat de leerlingen enkele vragen over de les beantwoorden of een oefening maken.
  - Geef een korte quiz met meerkeuzevragen. Denk aan apps zoals Kahoot, Mentimeter ... Of laat leerlingen een bordje opsteken met hun antwoord.
- Maak de antwoorden van de leerlingen meteen zichtbaar. Enkele voorbeelden.
  - Duim omhoog/omlaag/tussenin: de leerlingen geven aan in welke mate ze het lesonderdeel begrijpen.
  - Signaalkaarten met cijfers of de kleuren rood/groen.
  - Wisbordjes: leerlingen schrijven het antwoord op een bordje en steken dit omhoog. Je ziet meteen wie juist is en wie niet.
  - Apps zoals Kahoot, Mentimeter, Socrative ...
  - Meer voorbeelden in de Toolbox Formatieve Evaluatie [formatiefevalueren.kdg.be](#)

- Observeer doelgericht tijdens taken. De klasgroepen zijn kleiner, dit maakt observeren haalbaarder.
  - Verzamel tijdens het zelfstandig inoefenen bewijzen dat je leerlingen de leerstof al dan niet begrepen hebben. Maak bijvoorbeeld een tabel met links onder elkaar de doelen en rechts de kolommen 'goed' en 'succes'. Noteer daarin de namen van je leerlingen. Wie maakt veel fouten? Wie boekt veel successen?
  - Observeer het gebruik van bepaalde technieken en vaardigheden tijdens een praktijkles.
- Betrek leerlingen actief bij de evaluatie. Dit geeft hen inzicht in hun leerproces.
  - Laat leerlingen zichzelf evalueren. Ze geven aan wat ze al goed beheersen en wat nog niet. Je kunt een (digitale) checklist gebruiken.
  - Laat leerlingen met een letter, sticker, kleurencode ... op hun taak aanduiden of ze het moeilijk vonden of makkelijk.
  - Geef je leerlingen een correctiesleutel en laat ze hun toets of taak zelf verbeteren.
  - Hou (vanop veilige afstand) een kort gesprek met de klas of leerling over een opdracht of test. Wat ging goed? Wat niet? Hoe komt dit? Gebruik duidelijke criteria.
- Gebruik je al handige tools of platformen? Zijn ze nu ook bruikbaar? Zet ze in!
  - Bijvoorbeeld Bookwidgets op Smartschool, Bingel, Questi, LVS ...
  - Op www.onderwijsgaatviraal.be vind je per onderwijsniveau en per vak nog extra tools.
- Beperk de administratie
  - Gebruik een klaslijst en vink aan wie een lesonderdeel beheerst en wie niet.
  - Neem een foto van de signaalkaarten die je leerlingen omhoog steken (zie 'Maak antwoorden meteen zichtbaar')

JE START NIET VAN NUL

Breng voor de heropstart in kaart wat je al weet over je leerlingen.

- Raadpleeg de laatste leerresultaten van voor de coronamaatregelen.
- Gebruik de informatie die je hebt uit de periode van afstandsleren (ingediende taken, online lessen, chatmomenten met je leerlingen, vragenuurtje ...)

KEEP SAFE. CHECK OF JE AANPAK VOLDOET AAN DE VEILIGHEIDSVORSCHRIFTEN.

Met digitale tools en werkvormen zit je goed. Leerlingen hoeven niets door te geven aan elkaar.

Als leerlingen dezelfde pc, laptop of tablet gebruiken, moet je die tussendoor wel ontsmetten.

Denk vooraf na of je aanpak ook werkt op anderhalve meter afstand. Leerlingen in duo's vragen laten beantwoorden, is niet vanzelfsprekend.

Observeren tijdens het uitvoeren van taken moet vanop een veilige afstand.

VERLIES HET MENTALE WELZIJN NIET UIT HET OOG

Opnieuw toetsen is niet alleen tijdrovend maar kan ook confronterend en onveilig zijn.

Start daarom met een herhalingsmoment (zie, 'Kies voor korte, snelle evaluatievormen')

Leerlingen hebben veel meegemaakt. Als leerlingen zich niet goed voelen, kunnen ze ook niet leren. Focus daarom de eerste dagen (en ook nog daarna) op het welbevinden. Hoe gaat het met mijn leerlingen? Weet ik aan wie ik zorgwekkende signalen kan doorspelen? Hoe zit het met hun motivatie en hoe hou ik die hoog? Hou bijvoorbeeld tijdens de eerste dag(en) een klasgesprek over de quarantaine.

BRONNEN

Wijze lessen, Twaalf bouwstenen voor effectieve didactiek, Tim Surma e.a. Ten Brink, Uitgevers, 2019

Toolbox Formatieve Evaluatie formatiefevalueren.kdg.be/

Artikel uit Klasse www.klasse.be/221824/zo-kan-onderwijs-eruitzien-als-lessen-weer-op-school-mogen/

Artikel uit Klasse www.klasse.be/223267/6-kopbrekers-over-formatief-evalueren/

Artikel uit De Standaard 20/04/2020 We mogen ook sterkste leerlingen niet vergeten.